

M. 4295.

1225

Ello ja surma pegel

ehk

Nikkas mees ja waene
Laatsarus.

„Kuidas peame meie ärrapeäs-
ma, kui meie ni surest õnnistusfest
ei holi?“

Ebr. 2, 3.

Kirjotand: Fr. Brandt.

Tallinnas, 1863.

Trükkitud R. Usjafrei kirjadega.

Von dem Ehstländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorio wird hierdurch attestirt, daß in nachstehendem Manuscripte nichts wider die heilige Schrift und die symbolischen Bücher der Evangelisch-Lutherischen Kirche enthalten ist.

Reval, Dom, den 24. Januar 1863.

Nr. 58.

C. G. Fick,
Assessor Consistorii.

(L.S.) Rud. Hörschmann, Secretair.

Gebilligt von der Censur. Dorpat, den 23. März 1863.

Nr. 34.

1225

Ello ja surma pegel.

Wifil: Se aeg on tõest ukse ees.

Hing! ärka unneft üllesse,
So aeg on ürrikenne;
Pääw lähhäb päwa järrele,
Surm jouab liggemale;
Kül pea kella lüakse,
Ja surma laulo lauldakse,
Et find jo maetakse.

Nüüd armo aeg on alles käes
Sest põra pattust tänna;
Kui surm jo seisab sinno ees,
Siis on se jubba hilja.
Sa pead siis kui rikkas mees,
Seal pörgo tulle lekides
Iggawest wallo tundma.

Mis kasso sest siis sulle saab,
Et olled Ma peäl elland?
Kui ingli passun kulutab
Sull, kes sa Jesust põlland:
Et armo polle lota seäl,
Sest, et sa armo aial teäl
Ei olle armo noundud.

Sest kuulgem Jesu armo heält,
Mis kutsub meid ni heldest;
Ja pöörigem ümber patto teelt,
Siis same andeksandmist
Ja jouab kätte surma tund
Siis annab Isfand rahho und,
Wiib hinge paradisi

Kus piihhad inglid mängivad
 Sioni ulitsattes;
 Ja hulgaliste öiskavad
 Seäl perli wärrawattes.
 Ka önsad hinged nendega,
 Siis allati ja lõpmatta
 Üht Halleluja laulwad.

Luf. 16, 19—31.

Agga üks rikkas innimenne olli, ja se ehhtas ennast purpuri ja kalli linnase ridega ja ellas iggapääw rõõmsaste ja sureste. Agga üks waene olli Laatsarus nimmi, se olli maas temma wärrawa ees täis paisid, ja püdis omma kõhto täita neist rasokesist, mis rikka laua peält mahhalangsid, agga koeratke tullid ja lakkusid temma paisid. Agga se sündis, et waene surri, ja et tedda inglidest kanti, Abraami süllesse: agga rikkas surri ka ja maeti mahha. Ja, kui ta pörgus sures wallus olli ja ommad filmad üllestöstis, näggi ta Abraamit kaugel ja Laatsarust temma sülles. Ja temma hüdis ja ütles: Issa Abraam, heida armo mo peäle, ja läkita Laatsarust, et ta omma sõrme otsa wette kastaks ja minno keelt jahhutaaks, sest mind waewataks wägga sesinnatse tullelekes.

Agga Abraam ütles: Poeg, mötle et sa omma head põlwe ommas ellus olled kätte sanud, ja nenda-sammoti Laatsarus kurja; agga nüüd rõmustakse tedda siin, ja sind waewataks. Ja peäle keik on meie ja teie wahhel suur wahhe kinnitud, et need, kes siit tahtwat jenna teie jure miina, ei woi mitte, egga need, kes seäl on, ei sa seält tenna meie jure tulla. Agga temma ütles: Ma pallun siis sind isä et sa tedda läkkitad minno isä kotta, sest mul on wiis wenda, et ta neile kinnitaks et nemmadki ei sa seis wallo paika. Abraam ütles temmale:

Neil on Moses ja prohvetid, kuulgo nemmad neid. Agga temma ütles: Ei mitte, isä Abraam, waid, kui kegi surnuist nende jure lähhäks, siis parrandaksid nemmad meelt. Agga ta ütles temmale: Kui nemmad Mosesit ja prohvetid ei kule, egga nemmad ialgi wöttaks nõu, kui kegi sarnuist ülestoufeks.

Siin Ewangeliummis, minno armsad hinged, woime diete nähha, mis saggune wahhe innimeste ello wahhel on, kui meie Jäsand Jesus üht luggu rägib! Innimesed ei woi üht asja mitte kaugemale eddasi rädida, kui agga, mis siin Ma peäl ettetulnud, ja segi ei olle iggakord tössi, sest innimenne ei woi mitte süddamesse nähha. Agga meie Jäsand Jesus ei juttusta mitte üksi sedda, mis siin Ma peäl on sündinud, waid temma rägib ka sest, kuidä parrast surma teises ellus luggu on, ja meie teame, et se tössi on, sest et temma süddamette tundja ja keikteadja Jummal on. Nenda kuleme siin rikka mehhe ja waeäe Laatsarusse luggu, sedda ollekšid innimesed ka meile woinud juttustada, et se rikkas mees iggapääw röömsaste ja sureste ellas, ja ennast ehhitas purpuri ja kalli linnase ridega, ja et Laatsarus se wasto täis paisid rikka mehhe wärrawa ees maas olli ja koerad temma paisid lakkusid; ka ollekšid nemmad seddagi teadnud, et mollemad surrid ja said mahhamaetud. Agga seält sadik ollekš innimeste teädus otsas olnud ja kaugemale pollekš kegi ennast teadnud. Jesus agga teab, kuidä mollematte luggu parrast surma on läinud. Temma teadis et rikkas mees parrast surma pörgus sures wallus olli, ja Laatsarus Abraami sülles. Sest temma isse, se ellawatte ja surnutte kohtomoistja olli rikkast jo pörge wislanud, ja temma isse olli ommad inglid käsfinud Laatsarust Abraami süllöse kanda. Temma keigenäggew film olli näinud, kuidä üht seäl waewati ja teist römustati. Temma körwad, mis keik kuulwad, ollid kuulnud, kuidas üks tullefikides oigas, äggas ja kiskendas, teine röömsaste

fittis ja tännaš. Oh kui õnnelikud olleme meie, et meil üks Snnisteggia on, kes Jummal ainus sündinud Poeg, kes meile tõssised teadused on annud, et ka tullevast ellust pärrast surma teadust olleme sanud; ja kes meile, Jummal olgo tännatud, ni kallid õppetused annud, kuidas meie iggawest õnnistust woime nouda ja iggawesse huffatusse eest ärrapõggeneda, nenda et nüüd feikidele õnnistusse tee ja taewa uksed lahti on, ja ükski ilmatedmatta huffa ei lähhä. Tõeste, kui legi meie seäst mitte õnsaks ei ja ja pörgo pina peab iggaweste kannatama, se ei tohhi kellegi mude kui isfeennese peäle kaebada. Ja kui legi peaks küsima: „Kes on taewast ehk pörögust tulnud ja sannumid tonud, kuidas seäl luggu on?“ Meile wastan minna: „Eks meie Issand Jesus olle taewast tulnud, kui ta seie ilma fise tulli ja innimeseks sündis? Ja eks ta olle ka pärrast omma ristisurma meie eest alla pörgohauda läinud ja seält jälle taggasi tulnud omma üllestoumise läbbi?“ Ja kui se ka mitte sündinud ei olleks, woiks temma fiksi meile tõssist otsust anda, sest et temma tõssine Jummal on, kes feik teab ja se süddamette tundja ja feikide innimeste kohtomoistja, kes õnsaks tehha ja huffamoista woib, ja kelle ees feigesüggawam pörgohaud nisamma awalik on kui feikeförgem taewas. Agga meie ei pea mitte Issandat üksnes nende kõrge ja süggawatte ilmutamiste eest tännama, waid meie peame ka, kui meie mitte hullomelega jölledad ei tahha olla, sedda Jesusse õppetust feige truusse ja holega omma kassuks prukima et meie pörögust woiksime peaseda ja õnsaks sada. Sest se innimenne on feige jölledam, kes taewa tee teab ja ommeti seäl peäl ei tahha käia, waid wallitseb meel sedda teed, kellest ta kül teab et se pörgo wiib, nenda kui parrago Jummal, surem hull feik tewad.

Kui legi suurt tuld näab põlledad ja jookseb senna fise, eks meie siis õigussaga ei ütle: „Sel innimesel ei olle meelt peas!“ Kas meie siis tuhhatford enneminne

ei pea ütlema, et sel meelt peas ei olle, kes iggawest pörgotuld teab põllemas ollewad ja jookseb senna sisse, kus ta iggawest pina peab kannatama?! Agga waatke kuidas mailma lapsed sedda asja ümberpöörwad: Nemmad nimmetawad neid hulluks ja nõdraarruliseks, kes pörgo teed on mahhajätanud ja Jeesuse pole pöörnud, ja need on targad nende melest, kes pörgo pole jookswad ja ei tahha pattust pöördä. Oh, andko Jësand, et meie seas üksti ni jölle ei olleks, ja kui ehk peaks kegi ollema, kes kurratist ni söggedaks tehtud, oh, siis kistugo Jësand tänna weel sedda kattet temma filmade eest, et ta hakkaks märkama ja ennast mitte melega iggawesse hukatusse sisse ei sadaks. Wötkem tänna Summala õnnistamise al selle pühha Ewangeliummi tunnistuse järrel tähhele panna:

Rikka mehhe ja waese Saatsarusse luggu.

Agga enne pallugem: Armas Jësand Jeesus! meie tänname sind, et sa isse meile omma pühha suga olled teada annud, kuidä pärrast surma luggu saab ollema, et sa meile omma töesanna läbbi tutwaks teinud, et agga kahhesuggune luggu on tullemas ellus, iggawenne õnnistus ja iggawenne hukatus. Meie tänname sind weel paljo ennam et sa meile omma sanna läbbi ni selgeste olled mollemad teed tundma õppetanud, ni hästi kitsast teed, kus peäl taewa uksest woime sisse miinna, kui ka laia teed, mis pörgo wärrawast sisse wiib. Sa olled meile kallid armoannid annud: „omma sanna ja Saakramentid,“ ja kui ellawa ussuga neid prugime, woime õnnistust pärida. Sa olled meile ka omma pühha Waimo annud, kes joudo annab head woitlemist woitelda ja sedda woidojooksmist lõppetada meie hinge õnnistuseks.

Töest, sa olled meile sega näitnud, et sul ei olle head meelt öäla surmast, waid et se öäl pöraks omma kurja tee peält et ta woiks ellada. Uita meid, et woikšime tännolikkud olla ja sinno sanna piddada. Wotta ka sedda weikest kirjakest önnistada, et se „tühjalt taggasi ei tulleks, waid forda sadaks, mišpärrast sa sedda olled wäljaläkkitanud.“ (Jes. 55, 11.) Oh Jesand Jesus! wata omma ristikogodusse peäle; siin on wannad ja nored, mehhed ja naesed, rikkad ja waesed; siin mailmas on naad ühhes feltšis, käiwad ühhes firrius ja armolaual, ja kuulwad üht ja seddasamma sanna. Üksford agga tulles wahhetegginne, kus waggad sawad Abraami süllesse kantud jummalakartmattad pörgo iggawesse wallo sisse lükkatud, ja ommeti olled ja keikidele üht wiši omma armosanna lastnud kulutada. Meie pallume sind, Jesand Jesus hallasta weel nende peäle, kes sinno pakkutud armo ei olle wastowötnud, „et naad weelgi tunnešid ommal aial, miš nende rahhule tarwis lähhäb.“ (Luk. 19, 42.) Te keikide süddamed lahti omma pühha Waimo läbbi, et sinno sanna neile mitte ei olleks üks surma häis surmaks, waid ellohais elluks.

I.

Meie panneme tähhele, kuidas möllemad ellasid siin ilmas. Siin ööldakse: „Agga üks rikkas innimenne olli, se ehhitas ennast purpuri ja kalli linnase ridega ja ellas iggapääw rõm-
jaste ja sureste. Agga üks waene olli, Laatsarus nimmi, se olli maas temma wärrawa ees, täis paisid, ja püdis omma köhto täitaneist rasokessist, miš rikka laua peält mahha-

langesid; agga kooratke tullid ja lakkusid temma paisid. — Nenda olli möllematte ello siin ilmas. Se üks olli rikkas, ja rikkus on jo üks peasssi, mis mailm isseärranis õnneks kidad. Ennamiste iggaüks tahhaks rikkas olla, ja paljo innimesesi tewad patto patto peäle ja müwad omma hinge kurratile, et agga rikkaks woiksid sada.

Se innimenne olli rikkas ja innimeste ilma ees wägga õnnelik; sest rahha eest woib ja Ma peäl keif sada, mis südda himmustab. Agga temma ei olnud mitte üksi rikkas, waid ka suurtsuggu, auustud mees; sedda näme sest: „temma ehhitas ennast purpuriga.“ Se olli nimmelt üks kallis hülgaw punnane rie, mis agga õiguuse järrele kunningad kandsid ja ükski mu innimenne ei tohtind kanda, Kunninga lubbaandmise järrel woiksid agga keige auulikkumad suurtsuggo innimesed, kes kunninga liggi seisid, sedda kanda. Selkombel olli se mees lahewõrra õnnelik; sest temma ei olnud mitte üksi wägga rikkas, waid ka wägga suurtsuggu auustud mees. Oh, kuidas wois rahwas tedda kummardada ja ennast õnnelikkus arwata, kui se rikkas auustud mees korra lahkeste nende peäle watas, ehk ühhe sõbralikko fanna räkis. Temma ei teinud ka mitte kui mitmed ihnused, kes omma rahha lasti luffus hoidwad ja omma kõhto ei raatfi täis süa, waid temma ostis omma rahha eest purpuri ja kallid linnasid ridid, et nendega ennast ehhitada, ja keigeparremad ja kallimad asjad ollid temma ees ilka weel waewalisesed ja alwad et ei joudnud ni häid sada kui himmustas ja tahtis.

Ja kui ta nenda ommas kallis ehtedes, rikkuses ja uhkuses, au ja surusfega wäljaläks kuidas wois rahwas kadedda melega watades möttelda: Oh, et meie ka nenda õnnelikkud olleksime! Sest rikkus ja warra, auu ja illo on innimeste ees keigesurem õnnistus, ja aiaksid sedda sülle ja seljaga kokko. Waene hing olgo nälgas

ja hallasti, ja sago ta üksford taewa ehk pörgo, Summalale ehk kurratile, se neil üsna üks keif. Nenda on kurrat uskmatta rahwa meled söggedaks teinud. Rikkast mehhest ööldaakse: „ta ellas iggapääw röömsaste ja sureste.“ Ta ellas, kui olleks iggapääw pulmad olnud. Temma maia olli sureste ja uhkeste ehitud, ja keigekallimad road ja jodawad winad ollid ta laua peäl; ja kus ial filmahimmo ehk mailma lusti nähha ehk kuulda olli, seält ei pudund ta ialgi. Ja nenda läks üks pääw teise järrele. Kas ta põlnud üks õnnelik innimerne? Jah, mailma filma ees olli se kül nenda, ja omma sõbradest, kellega ta praassis, on ta töeste õnneliklusk kidetud sanud ja ta isse wois ennast ka seks piddada, sest mapeälsest asjust ei olnud tal mitte pudust.

Agga watame nüüd ka waest Laatsarust: Temma olli ni waene, et meie naljalt enneste seast ni willetsat waest ei tahha leida. Temma olli ni waene, et temmal mitte üht kattukseallust ei olnud, waid laggeda taewa al ööd kui päwad maas olli; ni waene, et temmal mitte üht wodit ei olnud, waid palja Ma peäl asset piddas; ni waene, et ta himmolikko filmadega nende rasofeste peäle watis, mis rikka laua peält mahhalangesid ja omma nälga rahholisese süddamega olleks nendega wai-gistanud mis rikkas mees jalge al tallas, kui agga legi olleks temma kätte tonud. Peäle sedda olli temmal wallus haigus; temma ihho olli ülleüldse paisedega kaetud, nenda et kusagil temma ihho peäl terwet kohta ei olnud. Ükski arst ei tulnud temma jure, milgi wisil temma wallo wähhendama, sest et temmal middagi maksta ei olnud; arstimisse rohtusi ja salwisi ei olnud temmal ka mitte; need maksid kallist hinda. Keige wae-fusse ja hädda sees olli ta innimestest täieste mahhajäetud, et ükski temma eest keigewähhemad hoolt olleks kannud. Rikkas mees näggi tedda iggapääw omma wärrawas maas ollewad, agga se asemel, et temma peäle olleks

hallastanud, wois ta sagedaste öölda: „Se jälf innimenne siin jalguš maas; peaks ta ommeti maiale ehf förwale minnema, et tedda allati nähha ei prugiks! Baljo käisid temmast möda, agga seäl ei olnud ühteainust halleda süddamega Samariameest, kes temma eest olleks hoolt kannud, waid mitto woisid ütelda: „Mis ja siin tülliks ees seisad?! Wahhest monnel hakkab südda pöritellema sinno paisid nähhes ja haiso tundes; minne förwale!“ Agga moistmatta ellajatte jurest olli rohkem hallastust leida kui inimeste süddamettes; koerad hallastasid waese Laatsarusse peäle, agga inimessed mitte. Koerad pidid temma arstid ja wallo wähhendajad ollema; need ärda süddamega lomad tullid ja lakkusid temma paisid, ja jahhutasid tedda temma sures wallus. Kas se mees polnud wägga, wägga willets ja önneto? Sepärrast teie waesed, ärge kaebage ja nutke ni wägga omma waesuse pärrast; teie haiged, kes ommast haigussest wallo tunnete ja selle al äggate ja öhkate, et teil ni suur hädda on, möttelge waese Laatsarusse peäle ja kaebamieste assemel tännage Jesandat põlwele mahhahettes, et ta teile troostiks waese Laatsarusse luggu on räfinud; temma tahhab teid hädda ja waewa läbbi taewa pole tömmata. Teie näte, armad hinged, et mollematte inimeste wahhel siin Ma peäl suur wahhe olli; kummaga olleksite omma ello tahtnud wahhetada? Ma ussun et waese Laatsarussega mitte üksainus, agga rikka mehhega wist surem hull hea melega. Siiski ütlen minna: „Jubba siin Ma peäl olli waene Laatsarus tuhhatkorda önnelikkum kui rikkas mees; sest otse nenda, kui mollemad wäljastpidi ollid, nenda ollid nemmad ka seespidi. Rikkas mees olli üks jummalakartmatta kurri innimenne, muido ei olleks temma mitte nenda mailma lustis ellanud, egga kõhto jummalaks pannud ja ommas rikkuses prassinud; temma ei olleks ka mitte ni tuim ja hallastamatta waese Laatsarusse wasto olnud.

Waene Laatsarus se wasto olli wagga ja jummalakartil, muido ei olleks ta omma hädda ja waewa mitte ni waikfelt joudnud kannatada. Nenda kui rikkas mees ellas ilma Jummalata, kurratiga, nenda ellas waene Laatsarus Jummalaga ja kurrat pididi temmast laugel seisma. Rikkas mees ei woinud palluda, sest ilma Jummalata ei tunne innimenne palwet tarwis ollewad. Laatsarus agga käis palwes omma armsa Jummalaga ümber, ja temmal olli rahho süddames, sest Jummal ei jätnud tedda mitte mahha, ehk kül innimesed tedda ollid mahhajätnud. — Jah! kes ilma Jummalata kui kurrati laps ellab, se on keige wäljaspiddise hea ello jures jubba siin Ma peäl se keigist keige õnnetum loom, sest sedda keigeparremat römo ei tunne temma mitte, se on: römo Jummal sees; temma tunneb agga sedda römo, mis moismatta lomad tundwad, se on: sömisest ja jomisest. Kes agga Jummalaga ellab, se on ka keige wäljaspiddise hädda ja waewa sees siiski õnnelik. sest temma on õnnis Jummal sees ja tunneb ommas süddames taewalikko römo, mis Jummal jubba siin Ma peäl waggedele kingib.

II.

Watame, kuidas mollemile surm kätte tulli. Meie loeme omma Ewangeliummis: „Agga se sündis, et waene surri! Agga rikkas surri ka ja sai mahhamaetud. Surm tulli mollemile, ja teggi neid ühhearruliseks. Nende surm agga olli ühhel hopis teistwisi kui teisel. Laatsarus surri esite. Se wois üks kanna, römus ja õnnis surm olla! Se armas Jummal tulli ja näitas, et temma tedda weel ei olnud ärraunnustanud; sest temma teggi surma läbbi keige temma kannatamiste ja häddadele otsa. Kui surm nenda

liggemale ja ifka liggemale tulli, ja Laatsarus märkas, et ta hing nüüd pea sest waewatud ihhust pididi lah- kuma, seäl ollefsin ma heamelega temma jures seisnud, et temma õnnist surma ollefsin woinud nähha sada. Kuida wois temma kahwatand haigest silmanäust rööm ja taewalik rahho wäljapaista ja temma su peält römüs naeratesleminne nähha olla, et inglid taewas römo tundsid. Jubba keigis häddapawades olli se ta ainus troost ja jahhutaminne olnud, et tulleswat iggawest römo ettemaitsedes mapeälisist hädda ja wallo ärraunnustas, ja otas agga sedda römust ja õnnist tundi kätte joudwad, mis temma film kaugelt ette jubba ärranäggi. Ühhe wagga innimesse haige- ja surmawodi ümber seiswad pühhad inglid ja römustawad ennast sel lahkumisse tunnil, sest se on nende õnnis tö, waggade hinged taewa Paradisi kanda.

Nenda näggi Laatsarus surma, kui üht keigekallimat ja üllemat õnne kätte jõudwad, kelle järrele temma ammo olli iggatsenud. Nüüd pididi temma haige ja waewatud ihho rahho, ja temma hing peästetud sama. Kui ta nüüd weel räkida wois, siis ei tulnud wist muud kui tännopalwe sannad temma suust; kui temma weel laulda wois, siis ei laulnud temma wist muud, kui kitusse laulust, et ta nüüd keigest kurjast saab peästetud ja iggawesse rahho siäse lähhäb. Temma ihho hauda- panneminne wois kül halwal kombel sündida; iggäuks teab jo, et waesest rahha ja warra järrele ei jä, sepär- rast ei holi temmast kegi, ja püsut innimesst lähhäwad temma püsärgi järrel haua jure. Sest ühhest waesest alwast surnust ei panne uhked mailma lapsed mitte suurt tähhäle egga kurwasta temma pärrast. Sepärrast ei olle Jesus ka Ewangeliiummis wist mitte öölnud: „Tedda sai mahhamaetud,“ sest et temmale korra järrel mattuksid ei sanud petud.

Rogguni teistwisi olli rikkamehhe surm; surrema piddi temma ka, ja ei woinud keige omma rahha ja warraga ennast surma käest lahti peästa. Seäl olli ta nüüd omma surmawodi peäl maas, mis töeste kül pehme ja illusaste ehhitud wois olla; agga seäl wois temmal ni kōwwa olla, kui olleks kiwwide peäl magganud. Arstisi ja üllespassiaid wois kül tossinatte wisi temma ümber seista, agga ta tundis siiski ennast kui üksi ja mahhajäetud ollewad. Seäl ei seisnud önsad rahho-inglid temma wodi jures, waid hirmsad kurratid hirwitawa näggudega tedda pilkamas. Kallid road ja jomaaiad ei maitfenud temmal ka ennam, sest surm istus jubba kele otša peäl. Mailma lustid ja lihha rōmud, rahha, warra ja kallid rided ei rōmustanud tedda ka ennam, sest keif, mis tal armas olli olnud, se olli mapeälne, ja sedda piddi ta jo Ma peäle mahhajätma. Agga mis olli temmal pärrast surma odata? Jummal ja iggawesse aia peäle ei woinud temma muido, kui agga wabbisemisē ja wärrisemisēga mōtelda, sest Jummalat ei olnud temma ial meletulletanud, egga omma hinge eest ialgi hoolt kannud. Nüüd olleks ta hea melega saead ja tuhanded ommast rahhast ja warrast annud, kui legi olleks woinud tedda surma käest peästa; agga keif ei aitnud siis ennam. Surm tulli, ja mele ärrahetmisēga piddi ta ilma Jummalata ja önnistusēta surrema ja omma hinge kurratite ommaks andma. „Tedda sai mahhamaetud.“ Temma mat-tuksed woisid uhkēste ja sureste petud sada ja rahwas hulgaliste temma pusärgi järrel käia, tedda hauda saatmas; sest temma olli jo üks rikkas suurtsuggo mees olnud ja peälegi said keif rohkeste süa ja jua, kes sel päwal temma maiasse läksid; ja ühhe piisukesse aialikko kasso ehk ühhe sömaaia pärrast jookswad mailma lapsed enneminne kümme wersta, kui hinge kasso pärrast kümme sammo.

Agga nüüd ollid rikkas mees ja Laatsaruss mollemad haudas. Kus olli nüüd se suur wahhe jänud? Nüüd ollid mollemad ühhesuggused; rikkas mees põlnud suggugi ennam üllem kui waene. Üks pu-särt, üks haud, se olli mollemil maiaks. Nüüd olli Laatsarusel leigist nisamma kül kui rikka mehhel. Nüüd olli rikkas nees nisammoti karwatumaks, külmaks ja kangelks jänud kui Laatsarus; nüüd ollid mollematte lehhad usfidele toiduks sanud ja piddid ühhes muldas mädanema; jurm olli neid ühhearrulissfeks teinud, ja ükski ei murretsenud pärrast ennam kumbagi eest. Waatke, minno armad! nenda tulleb leikidele elloots kätte. Kas se polle siis otse armota meel ja rummal uhkus, kui sinna rikkas waest, sinna, kes surema auu sees, alwa põlgad, ja arwad ennast immet, kui palju ennam wäärt ollewad kui temma. Oh sinna rummal innimenne! mötle ommeti üksford töemelega surma ja omma wiimse otsa peäle: üks muld ja Ma saab sind nendasammoti katma kui waest; sesamma ärramädaneminne peab sind nendasammoti ärrasöma, kui sedda alwagi; sinno ihho saab nendasammoti tuhhas ja põrmuks, ja usfid söwad sedda nendasammoti kui selle waese ja alwa ihho. Sa olled uhke ja surelinne omma suggu, omma rikkusse, omma illusa näo, omma öppitud tarkusse ja kännadusse ülle, ja tõstad ennast sepärrast ülle teiste ja põlgad neid, et arwad ennast palju ennam wäärt ollewad. Agga näita esfite, et sinno suggu, sinno rikkus, sinno illus näggo, sinno tarkus ja kännadus sind surma eest sawad kaitsema, siis woib uskuda et sinna parrem ehk üllem olled kui teised. — Ei; — „keif lihha on kui rohhi, ja keif temma headus, kui öiefe wälja peäl. Rohhi kuiwab ärra, öiefe närt-sib ärra, kui Jehowa waim ta peäle puhhub; rahwas on tõest rohhi.“ (Jes. 40, 6. 7.) Ja

finna tahhad uhke olla ja ennast teistest üllemaks piddada. Oh, wõtko surm sulle allandust õppetada et sa õppiksid palluma, nenda kui pühha kirri õppetib: „Issand, õppeta meid moistma, et meie surrelikkud olleme, et meie targaks saakfime.“ Kes saggedaiste summa meletulletab, selle süddames ei woi uhkuse mötled maad leida, egga püa ennast ülle omma wendade tösta, waid õppib tundma: Meil ei olle siin ühtegi wahhet; meie olleme keif pattused ja polle meist ühtegi kita. Meie olleme keif Adama lapsed, patto ja surma lapsed. Siin ei olle ühtegi wahhet.

III.

Banneme tähhele nende kumbagi isesuggust luggu pärrast surma. Onnisteggia ütleb tännases Ewangeliummis: „Agga kui rikkas pörgus sures wallus olli, ja ommad silmad üllestöstis, näggi ta Abraami kaugelt ja Laatsarust temma sülles, ja hüdis ja ütles: Issa Abraam, hallasta minno peäle, ja läkkita Laatsarust, et ta omma sõrme otsa wette kastaks ja minno keelt jahhutaks, sest mind waewatakse wägga sešsinnatšes tullelekes. Agga Abraam wastas: Boeg, mötle, et sa omma head põlwe ommas ellus olled kätte sanud, ja nendasammoti Laatsarus kurja. Nüüd rõmustakse tedda siin, ja sind waewatakse. Ja peäle keif on meie ja teie wahhel suur wahhe kinnitud, et need, kes siit tahtwad senna teie jure minna, ei woi mitte, ja need, kes seäl on, ei sa seält tenna meie jure tulla.“

Waatke, kuidas seal nende luggu olli ümber-
 mudetud: Nüüd pärrast surma, olli waene Laatsarus
 rikkaks Laatsarusseks sanud, ja rikkas mees waeseks
 mehheks. Nüüd ei himmusta Laatsarus mitte ennam
 leiwarasofesse rikka laua alt, waid rikkas mees pallub
 tedda üht weetilka omma sõrme otsas tua kele kasteks.
 Se endine waene Laatsarus on nüüd Abraami süles,
 ehk Paradisis; nenda nimmetakse sedda õnnist paika,
 kuhho waggade hinged pärrast surma lähhawad. Agga
 endine rikkas mees on nüüd pörgo sure wallo sisse
 lükkatud; pörguks nimmetakse sedda hirmust paika, kuhho
 jummalakartmatta innimeste hinged pärrast ihholikko surma
 sawad minnema. „Se on se teine surm. (Jlm. 20, 14.)

Agga moistle, armsad hinged, et mitte sepärrast,
 et Laatsarus waene olli, ei olle tedda inglidest taewa
 kantud, ja mitte sepärrast polle rikkas mees pörgo wis-
 satud, et ta rikkas olli, waid et Laatsarus wagga olli
 (nago eespool räkifime) on ta Paradisi ossaks sanud,
 ja rikkas mees olli jummalakartmatta, sepärrast on ta
 pörgo tuld omma palgaks sanud. Sagedaste on
 kuulda waesid ütlewad: „Siin ilmas olleme meie
 waesed ja kannatame kurja; küllab seal üksford meil
 parrem on.“ Agga se on üks hinge ärrarikkaja efsitus,
 ja selle walle troostiga ennast pettes, on jo mitto kur-
 rati lätte läinud. Sepärrast pangem öiete tähhele:
 On waene wagga ja jummalakartlik, siis kandwad
 inglid tedda Paradisi iggawesse römo sisse: agga mitte
 sepärrast, et ta waene on olnud, waid, et ta wagga on
 olnud. Ja on rikkas wagga ja jummalakartlik, siis
 saab temma nisammoti Paradisi kui waene. Ja kui
 üks jummalakartmatta rikkas saab pörgo lükkatud, siis ei
 jünni se mitte sepärrast, et ta rikkas on olnud, waid,
 et ta jummalakartmatta on olnud; ja on waene jum-
 malakartmatta, siis saab ta nendasammoti pörgo, kui
 jummalakartmatta rikkas.

Paradisi ja pörgo wahhel on suur wahhe finnitud sepolest, et ükski ei woi ühhest paigast teise miina (nago üllemal kuulsiime.) Agga pangem tähhele, mis-suggune järg kummaski paikas on: Paradisis allalinne lust ja rööm; pörgus allalinne hädda ja ahvastus. Paradisis ön ja önnistus; pörgus waew ja wallo. Paradisis rahho ja hingaminne; pörgus „hulluminne ja hammaste kirristaminne.“ (Matt. 22, 13.) Paradisis ellawad waggad ilma wallota; pörgus kannatawad jummalakartmattad kuulmatta wallo tullelekides. Paradisis ellawad waggad önsa rahho osfasamisje sees teiste waggadega ja omma Isandaga, kes allati nende jures on, nenda kui temma esimeseses Paradisis iggapääw omma rahwast katsma tulli, kunni „pääw wil-luks ölli sanud,“ (1. Mos. 3, 8.) ja iggapääw siin ilmas omma rahwa jures on, agga näggematta kombel; pörgus on keil jummalakartmatta kurjad innimesesed hirmsas önnetumas Sadana osfasamisjes keikide teiste jummalakartmatta ja kurjadega, ja kurja waimudega. *)

Wisil: Nüüd hingwad innimesesed.

Mind, mäed, finnikatke

Ja mättad, allamatke!

So su seäl kispandab.

Önnis, kes sedda teab,

Ja ommas meles peab,

Ja aegsast ello parrandab.

Paradisi ja pörgo wahhel on üks kindel wahhe: üks wagga ei woi paradisi ennam pörgo miina, ja se on otse önnistuse kasuks, sest ükski ei woi siis ennam ärrakadduda. Ja üks jummalakartmatta ei woi ennam pörgust taewa sada, ja se on, mis iggawest pina weel kaswatab, et ialgi ei olle lotust seält ennam peäseada. Jah, kui tuhhatkord tuhhande aasta pärrast olleks lotus

*) Doe kirriko Paulo ramato 213mat laulo.

seält lahti sada, se olleks kül wägga, wägga pitk aeg,
 agga „iggaweste iggawessesk aiaks“ (Jlm.14,11.)
 ärraneedmisse allapandud, ei olle enam ühtegi lotust.

Wisi! Kes tahhab tõest armastada.

Ei iggaweste löppe ärra
 Seäl aeg; — ei olle nalli se,
 Kel armas on weel patto kärä
 Ja tühjaks arwab taewa tee,
 Se saab kül wallo tunda seäl,
 Kus armohetmiste polle teal.

Oh furnud hinged! kuulge wahhest,
 Teil filmad on, ei siiski nä,
 Et armo päwa walgel saggest
 Weel julgest käite pörgo teed,
 Teil förwad on, — ei tule weel
 Kuis hüab Jesu armo heäl.

Pea hüab wiimse kohto pasjun,
 Siis furnud hauast toufewad,
 Ei olle kurjadel siis asso,
 Kui kbigub taewas, raksub Ma.
 Siis wöetaks' waggad taewasse,
 Ja kurjad lähk'wad wallusse.

Ja siiski ellab paljo rahwast
 Mailmas üsna hool'matta,
 Teeb iggapääw siin patto wahwast,
 Ja tallab armo jalgega;
 On julged ommas õigusses,
 Ei holi sest mis üksford ees.

Kui kegi, kedda temma kurja ello pärrast pörgo
 lükkatud, nüüd kül weel tahhaks heamelega pörgust
 paradisi minna, mis temma siin Ma peäl ellades olli
 tühjaks piddanud, teotanud, põlgnud ja naeruks pan-
 nud, nüüd ei sa temma mitte enam pörgust wälja,
 sest et ta iggawesse pimmedusse ahhelattega seotud on.
 Waatke, nenda moistab Jummal õigus pärrast surma.
 Siin ööldakse saggedaste: „Jummal ei te ka enam
 õigust, et waggad ni suurt hädda lasseb kannatada, ja

jummalakartmattad sawad ni hõlpsaste läbbi, et neil mingisuggust hädda egga pudust ei olle. Tubba mitto on jelle mõttega efsinud; ka wagga Usaw, kui ta õalatte rahhopõlwe näggi; agga kui ta nende wiimse otfa peäle mõtles, siis jai ta trööstitud, ta mõistis, et waggad iggaweste römustud, agga õalad iggaweste pinatud sawad. (Paul 7, 3.)

Tundlem fest, et Jummal õige on ja ennast pilkada ei lasse.

Ja nüüd, armas sõbber, üttele mulle, kas weel tabhakkid omma ello rikka mehhega wahhetada, kes pörgus ni hirmust wallo pärrast ihho surma pididi kannatama, et ta keel su-lae külge kõrwetawa janno pärrast kinnihakkas ja ühte weetilka ommaks jahutamissels ei woinud sada. Wata, nisuggune luggu saab sinnoga ka ollema, kui sa siin kui jummalakartmatta omma hinge pärrast holimatta olled ellanud, ja kui jummalakartmatta olled surnud. Jah tõeste: „Sures saad sa au ehk häbbi, ellusse ehk tullesse; surm on uks, kust astud läbbi, taewasse ehk pörgusse.“ Sepärrast, lasse ennast maenitseda, ma pallun sind: Mõttele, Jummal on õige, kes patto nuhtlematta ei woi jätta.

Wisil: Nüüd surno kehha mattame.

Oh pattused, fest mõttelge,
Nüüd on weel aeg, siis tõttage,
Kui lõppeb armoandminne,
Siis hakkab kohtomoistminne.

Kes armo heält ei tule siin,
Sel tulleb pärrast pörgo piin,
Kes taewariki põlgab teäl,
Ei peäse temma sisse seäl.

Kui wägga pahhad olleme
Siis meie, kui meid Jefeufe,
Kui nende helde — wihhaga
Peab wimaks ärratoufama.

Siis isseendid wihtame,
 Meelt ärraheites õhtame
 Oh! agga siis on hiljaks jäänd
 Kui armoaeg on möda läind.

Siis kuled sa: So omma süüd
 On, et sa hukka lähhad nüüd,
 Sul ollid Moses, Prohwetid,
 Mitspärast sa ei kuulnud neid?

Sul polnud üfsi seädus ees
 Waid Ewangelium ka käes.
 Eks kohtumatta talland sa
 Seäl Jესuse werd jalgega?

Mis kasso on sest meile seäl
 Et wallus kiskendame weel:
 Oh mäed, katte kinni meid
 Ei woi se ligutada neid.

Agga, kas sa ei tahhaks mitte waese Laatsarusse
 sarnatsaks sada, seäl kännas paradisis, Abraami sülles?
 Nüüd ärka ülles, ja ärra ennam nou pea! Misugguseks
 pead sa sama, kui sa, kui üks wagga ristiinnimenne
 ellada, ja kui üks wagga ristiinnimenne surra tahhad.
 Sepärrast pallun ma sind: Ärra teni ennam kurratid,
 umb-ustus, patto römo, mailma söbrust ja lihhaelli-
 tamist armastades, et mitte kurratid üksford hirwitawa
 näggudega sinno surmawodi jures ei seisaks ja sinno
 hinge pörgo ei kiskuks.

Halka palwes omma Jēsandat Jესust ellawas
 ustus süddamelikkus armastuses ja sannakuulmiseses
 tenima, temma saab siis, kui sul üksford surmatund
 kätte jouab, ommad inglid läkkitama, kes sinno hinge
 römo lauludega taewa paradisi Abraami süllesse kand-
 wad, kus sa Jēsanda omma Önnisteggia jure saad
 jäma, iggaweste tedda tenima armastuseses, römus ja
 önnistusses keige pühhadega. Sepärrast kiskuge ommad
 süddamed kadduwaišt mailma asjust lahti; neid ei woi
 teie ennestega teise ellusse kasawotta. Need on agga

koormaks ja keelwad taewariki noudmast. Wõtkem, kui Apostel Paulus, keif kahjuks ja pühkmeks armata, selle wägga kalli tundmise wasto, et meie Kristust woiksimel leida ja kasuks sada. Kui peaks Jeesand meile wahhest ka risti ehk waewa peatepannema, siis tulletagem waest Laatsarust mele ja oppigem, et „sellesinnatse aia kannatamissed ühtegi wäärt ei olle selle au wasto, mis meile ilmsiks peab fama.“ (Rom. 8, 18.)

Küsite teie nüüd: Mikspärrast taewariki „Abraami sülleks“ saab nimmetud, siis wastan minna: Abraamit nimmetakse piibli ramatus „uskliffude isfaks“, ja uskliffuid Abraami lapsiks. Lapsed on omma isfa sülles, sepärrast ööldakse, et uskliffud taewas Abraami sülles on. Nagga nüüd ehk küsib monni weel: „Kas taewas se täielik õnnistus ja pörgus se täielik huffatus nüüd jubba iggaühhel käes on?“ Siis wastan: Ei olle; sest innimeste ihhud ei olle sest weel mitte ossa sanud, waid on alles haudas, sepärrast ei olle se õnnistus, ja nenda ka huffatus mitte weel täielik. Alles wiimsel päwal touswad ihhud üllesse ja sawad omma hingedega jälle ühhendud, ja siis tulleb waggadel se täielik õnnistus ihho ja hingega, selle ue Ma peäl (Jlm. 21, 1) ja furjadel se täielik iggawenne huffatus ses „tulle ja weewliga põllewas järwes.“ (Jlm. 19, 20.)

Nüüd on teil wist weel üks küsfininne: Kui ihhud alles haudas hingawad, kuidas siis Ewangeliummis ööldakse, et Laatsarusel taewas sörm, ja rikka mehhel pörgus keel olli? Hingel ei woi liikmid olla? Siis wastan: Innimesse hing ehitab ennesele siin sessinnatset ellus ühhe waimolikko ihho, ja se lähhab temmaga taewa ehk pörgo; ja sega ehitud hing saab wiimsel päwal üllekaetud selle üllestoušnud ihhoga.

IV.

Nüüd on armoaeg. Sagedaste ligub rahwa suus se sanna: „Kui ma siin ilmas ei pöragi pattust, siis woin sedda weel seäl (teises ellus) teha.“ Ja sedda saab kui troosti-sannaks prugitud, et sedda julgeminne woiks Sadanat tenida. Ja kui legi uskmatta melega siit ilmast ärralainud, siis ööldakse: „Eks ta seäl woi weel meelt parrandada ja pattust pöördä.“ Agga se on üks läbbi walle troost, mis innimest agga patto rahho sees julgeks teeb, ja süddame tunnistust maggama uinutab, et ilma järrelemötlematta ja tähhelepannematta pörgo wärrama liggemale jouab, kunni näab, et kurrati küünte wahhel on. Meie Ewangelium rägib selge sannadega (kuida jubba kuulnud olleme) et suur wahhe on paradisi ja pörgo wahhele kinnitud, ja et ükski, kui ta ka sedda isse tahhaks, ei woi ühhest paigast teise minna. Ja issegi wiimisel päwal ei sa se teistiti mudetud, kui agga, et need, kes paradisis ollid, pärrast lihha üllestousmist ommo ihhudega sawad ühhendud ja selle ue Ma peäle ellama tullewad. Ja need, kes pörkus ollid, pärrast ihho üllestousmist selle iggawesse tulle- ja weewliga põllewa järwe sawad lüfftatud, kus nende ihhud ka sest ossa sawad.

Agga mis tarwis siis weel kohtopääw tulleb, kui iggaühhel ilma sellela otsus kätte saab, ja omma tenitud paika lähhawad. Nenda ehk woib monni weel küsüda. Se on sepärrast tarwis, et Jummalä öigus täieste ilmutud peab sama ja awwalikult tuntama keige mailma ees, ka neist, kes hullamoistetud; ja et sega meie Issand Jesus saaks auustud omma rahwa sees, ja ehk need jummalakartmattad tedda enne kül on põlganud ja teotanud, peawad nüüd „keifide põlwed Jesusse nimmel kummardama ja keifide keel

peab üllestunnistama, et Jesus Kristus on
 Issand, Jummal ja Issa auuks. (Wil. 2, 10. 11.)
 Et ta panneb ommad waenlased ommaks jalge-
 alluseks järjeks." (Laul 110, 1. Matt. 22, 44.
 Ap. Teg. 2, 34, 35.) Keigest sest, minno armad,
 näte teie, et siin agga armoaeg on, mitte ennam seäl;
 siin pead ja Jesust omma Dünisteggiat wastowõtma,
 muido saad tedda seäl kui kohtomoištjat nähha. Ma
 pallun teid keigest süddamest: ärge piddage armoaega
 nalja asjaks. Siin on külwiaeg, seäl leikus; siin
 armoaeg, seäl kohhus. Sepärrast:

"Et ellad tänna, pöra weel,
 Eht homme teine järg on teäl,
 Kes tänna terve, punnane,
 Kül homme äkkist surred se,
 Kui olled pattust pöörmatte
 Siis pead pörgus põllema."

Dh et need töe-sannad sulle süggawasse, sügga-
 wasse hinge pohja tungišt, ja so süddant kui wõtme-
 luffast lahti teekišt: Paradisi ja pörgo wahhel on suur
 wahhe kinnitud, et ennam ei olle peäsemist, siis usso
 ommeti Jummal töe-sanna ennam kui wallelikko inni-
 meste jutto, kes ütlewad, et tulles ellus weel aega
 antakse meelt parrandada.

Agga nüüd wõtkem weel Ewangeliummist märko.
 Sesamma ei näita meile mitte üksi, et nüüd armoaeg
 on, waid ta näitab meile ka sedda ainust teed, mis
 peäl armo woime leida. Kui rikkas mees näggi, et ta
 iggaweste pididi kaddunud ollema ja ka sedda keige-
 wähemat jahutamist ommas wallus ei tohtind lota,
 siis pallus ta Abraamit, et ta Laatsarust temma isä
 kotta pididi läkkitama temma wie wenna jure, neid
 maenitfema, et nemmad ka ei saaks senna wallopaika.
 Need wiis wenda ollid otse nisuggused, kui temma isegi

olli olnud, ellasiid otse nenda omma rikkust kurjaste
 prufides, wallatumas ja jummalakartmatta ellus, nenda
 kui temmagi olli ellanud, kui nüüd nende jure üks
 nisuggune, kui Laatsarus, olleks läinud, kes isse jubba
 teises ilmas olli, ja olleks räkinud, kui hirmsaste seal
 patto nuhheldakse; ehk ta kül isse paradisis olli, siiski
 olli ta rikka mehhe häddahüüdmist pörgust kuulnud.
 Sepärrast mötles rikkas mees, et kui nisuggune temma
 wendi maenitseks, et naad siis tõeste meelt wöttaksid
 parrandada. Agga Abraam ei arwanud sedda pallumist
 mitte õigeks egga kassuks tulleswad, waid, et se ainus
 tee, mis peäl õnnistust woib pärida, on se, et peab
 armoandisi truište prufima. „Neil on Moses ja
 prohwetid,“ ütleb temma, „kuulgo nemmad neid,
 ja kui nemmad Mosesi ja prohwetid ei tule,
 egga nemmad ialgi wöttaks uskuda, kui kegi
 furnuist nende jure lähhäks.“ „Mosesseks ja
 prohwetideks“ nimmetas Abraam Mosesse ja prohwetide
 kirjasi, ja need ettetähhendawad Saakramentid, mis
 Moses Jummalale kässo peäle seädnu olli, nimmelt:
 ümberleikamise- ja pasatalle Saakrament. Need ollid
 Juida rahwal need armoannid, neid truište prufida, olli
 neil se ainus õnnistusse tee ja mitte muud. Kes selle
 õnnistusse tee peäl ei läinud, se läks hukka, ja ükski,
 ei ka üks immetäht taewast ei woinud tedda peästa.
 Se sanna maksab meile ka; ja weel paljo ennam: meil
 on Jummalale sanna weel täielikkumalt käes, mitte üksi
 wanna, waid ka uus Testament, mitte ennam ümber-
 leikamise ja Pasatalle Saakrament, mis Kristust agga
 ettetähhendasiid, et ta piddi tulles waid pühha ristmisse
 ja pühha altari Saakrament, meletulletusseks, et ta
 jubba on tulnud. Tahhad sa õnsaks sada, siis prugi
 truište ja ussinussega need Jummalast seätud ja pakku-
 tud armoannid, nende läbbi annab Jummal pühha

Waimo, pattude andeksandmist, ello ja õnnistust; nende läbbi ärratab Jummal usko ja hoiab uskus. Sepärrast on se woimata, et üks armoandide põlgaja õnsaks woib sada, ja kui ta legi peaks furnust ülestouma ja tedda maenitsema, ei saaks se tedda ühtegi aitama. Sest nende armoandide külge on Jummal õnnistust kinnitanud. Kui legi sulle kirwe kätte annab, et sa pead ühhe pu mahharaiuma, siis saab se sul korda minnema, kui sa kirwest prugid. Wiskad sa agga kirwe ärra ja ei prugi sedda, siis jääb pu kaswama; nenda ei woi sind ühhe furnust ülestouanud innimesse maenitusus egga nouandminne aidata, kui se ta tõeste sünniks; kui sa Jummal ennese sanna ei usso, siis ei aita ükski asfi. Sa pead ristitud ollema, iggapääw omma ristmisse seädust uendama ja melespidama mis sa ristmiseses töotanud. Sa pead Jummal sanna truuseses ja usfinuseses kuulma, luggema ja öppima; ja uskuma, mis seäl sulle ööldakse, teggema, mis kätakse ja teggematta jätma mis keeldakse. Pead usfinuseses ja pühha holega Jesanda õhtosõmaiale tulles, ja ustawa süddamega palwet teggema, siis saad sa tõeste õnsaks, sest Jummal on ustaw ja ei woi mitte walle-tada. Agga ilma neid armoandisi truieste prukimatta ei woi leigewäggewam Jummal issegi find mitte aidata, sest et temma isse omma abbi nende armoandide prukimisse külge on kinnitanud. Pühha ristmisse läbbi saab innimenne ueste sünnitud, saab pattude andeksandmist ja Jummal lapsels, sest et ta nüüd uskuda woib et ta Jummal laps on ja pühha Waimo on wastowõtnud. Ja sefinnane uestesündinud Jummal laps saab ülles-petud, södetud ja jodetud, jutluste ja pühha õhtosõma-ala läbbi, nenda et ta päwast päwa selle sees kaswada, kosfuda ja siggineda woib Jummal lapse teggusid teggema, et se ristmisse läbbi istutud usf jutluste ja õhtosõmaial käimisse läbbi ifka toetud, hoitud ja ülles-

petud woiks sada. Oh, se on üks wägga suur arm ja õnnistus, nenda uskus ellada, Jummal sanna ja Saakramentide õnsas ossasamisjes. Mendega woime meie keik ärrawoita, ja iggapäwases pattustipöörmisses, kurrati, mailma ja patto peäle woimust sada, ja Jummalale ja taewarigile walmistud olla, ühhes nisugguses uskus, mis Jummal isse omma armoandide läbbi ärratanud ja iggapäaw nende läbbi üllespeab, hoiab ja finnitab. Jah, kui meie nenda Jummal armoandid pruukides, walwades ja palludes omma päwatööd siin same lõppetanud, ja ellopäike Loja werenud, siis tulleswad inglid, ja kannawad meie hinge paradisi rõmofisse, Abraami süllesse, kus ükski meie rõmo ennam ei sa ärrawõtma.

Armas Jeesand Jeesus! meie tänname sind sinno kalli sanna eest, mis meie praego olleme tähhelepannud. Meie pallume sind allandlikkult: Aita, et se ka meie jures kasso sadaks ja wilja kannaks; anna meile omma pühha Waimo, kes sinno sanna meie süddamettes wõtaks ärrafelletada; et woiksimme tunda, et keik lihha on kui rohhi ja temma headus kui rohhoöiefenne, et meie kadduwaid asjo: rikkust, au, illo ja mis mailmas on, woiksimme tuhhas ja pühkmeks arwata ja sedda ilma närtsimatta kroni ja jädawat warra nouda, mis üllewel on. Aita meid melespiddada, et surm meid keik ühhearrulissesks teeb, ja seäl üks ennam ei olle kui teine. Aita ka melespiddada, et pärrast surma iggawenne lahutus sünnib; kas paradisi ehk pörgo; kas pärrast wimist päwa selle ue Ma peäle, ehk tulle ja weewliga põllewa järwe. Aita, et meie sedda ialgi ärra ei unnustaks, et siin on külwamisse aeg, seäl leikus, siin armoaeg, seäl kohhus. Aita, et nüüd weel moistaksimme, mis meie rahhule tarwis lähhäb, et üksford pollets tarwis kahhetseda, et omma armoaega tühjalt olleme ärraraiskanud. Aita meid, iggapäaw omma pühha rist-

mist meletulletada, sinno truusse ja usfinussega kuulda
ja õppida, ja pühaholega sinno õhtosõmaiaal läia.
Aita, et iggapääw sind lapselikult woiksime palluda, ja
mitte kassipiddi möttelda, sest sinna saad omma sanna
ja tootusfi piddama, sest et sa tru ja tössine Jummal
olled. Õnnista meid Jõsand, meie Õnnisteggia, siis
jame meie õnnistud. Amen.

Wifil: Se aeg on tõest usse ees.

Oh pattune, eks ärka sa?
Kül olled kawa maggand!
Kui wägga wähe olled sa
So potto pärrast õhland!
Sa patto rahhus hoiad kül
Ka praego filmad kinni weel —
Mis teed siis, kui surm hüab?

Sa widad aega melega
Sööd, jood ja olled rõmus
Teed kurja ilma lastega,
Sul maggus patto orjus.
Kui Jummal hüab, maggad ja,
Kui ähwardab, se asjata. —
Sa meel tahhad surra.

So Peästija nuttab kurbdusses,
Sa naerad patto rõmus;
Ta melitab sind heldusses,
Sa põrad selga wihhas;
Ta pallub: sinna teotad
Ta lööb: sa kurjemaks weel saad; —
Mis peab sinnuft sama?

Sa nääd, kui mitmed pattused,
Kül rasket wallo tundwad,
Sa jooksid siiski laia teed,
Lääd, „kus keif teised lähwad.“
Ni kaub sinno elloaeg, —
Ja iggawesse kohtomõök
So pea kohhal rippub.

Oh lummastud hing, mötle sa,
Miks tahhad meel surra?
So armas Õnnisteggia

Sind tahhab surmast peästa.
 Ja temma lapsfaks; römusta
 End' temma armust löpmatta
 Siis leiad tösfist warra.

S. L. R. 349.

Wifil: Minno südda römustelle.

Armsad söbrad, öed wennad,
 Bange tähhel' töfannad:
 Pat on dälattete maggus
 Armsfaks peawad patto teggo;
 Sookswad tulle merre pole,
 Ja ei kule ormoheäle,
 Mis küil iggas paikus hüab
 Keiki ello=tele piüab.

Armas hing kus mötled sada,
 Kui ja nüüd ei tahha pöördä?
 Armastad weel kurja ilma
 Pörad temma pole silma
 Sedda mehel teed, mis pahha
 Zättad Jesust hopis mahha
 Kes so eest küil werd on walland
 Dilled sedda jalgus talland.

Rutta omma hinge peästa
 Arra ennam aega wida;
 Möttele nüüd weel aegsast järrel
 Kallil armo=aia päiwil;
 Nüüd sa woid weel armo leida,
 Surmast ello pole jouda
 Heida armo hinge peäle,
 Kule Jesu armoheäle.

Oh, siis armas Jesus rutta,
 Ja meid kurjast ilmaft wötta
 Paradisi iggaweste
 Abraami riippe sisse.
 Kus ei ennam ükski hädda
 Ei sa löppetama sedda
 Amen! — Jesus tulle noppest,
 Wi meid taewa ilmaförbest.

Usklikkude surma laul.

Wifil: Oh woitlejad! et käige peäl.

Ka surmas tahhan ma find kita,
Mo Summal, hana liggidal
Ma tahhan sega aega wita,
Et titust laulan Isfandal.

Sest õnnistusfeks andsid mul,
Siin ello Ma peäl; — tänno sul.

Nüüd õnnistusfeks wõttad sinna
Mind Ma peält ülles taewasfe.
Ma tahhan röömsast ärraminna,
Siit paradisi, römusse.

Mo surma wallus olle sa,
Oh Jesus! minno kaitšia.

Mo hing nüüd peäseb lahti waewast,
Ja ihho lähhäb maggama;
Sa, Jesus, tulled pea taewast
Neid hauast wälja kutsuma,
Mis muldas tuhhas, pürmuks läind,
Ja üksnes surma hirno näind.

Ei ma seäl enam wata tahha,
Ei filmad enam tulkuda;
Waid iggawest saan Jesust nähha
Seäl rõmo ritis löpmatta,
Kus on se uus Jerusalem
Ja iggawenne rööm ja ön.

Mis kartus mul siis surma minna,
Kui mul on teada Jesu haud
Kes pühhitsenud minno hauda
Ja hingamisfe kambriks teind.
Kus maggada woin röömsaste,
Senni kui wiinne pääw on käe.

Siis hüab Jesus: „tousse surnud!
Nüüd hana ö on löppenud
Nüüd, waggad, fate walged rided,
Ja kronidega ehhitud
Seäl saan ma ingli hulgaga
Üht: pühha, pühha, laulda ka.

Jummalaga jätmiseks.

Misil: Jerusaleml, sa kallid taewa lin.

Nüüd, armsad hinged, meie lahkume,
Sest: Jummalaga keid
Kül taewas jälle kokkotulleme,
Kus on se jädaw paik.
Se hinge-peigmees tulleb,
Pea noppest pilwedes,
Dnnis, kes ta heält kuleb
Se üiskab taewa sees.

Ta kallid sanna walgus paistab meil,
Weel kesket pimmedust;
Sest olgo walmis meie hing ja meel,
Siis same rõmustust
Tõest, surmatunnil leidma,
Kui lähh'me maggama
Ja paradisis laulma,
Siis ingli feltfiga. Amen.

Ja nüüd, armsad sõbrad, jäge jummalaga!
Nuttagem woidojookstes eddasi, kitsa wärrawa
pole. Issand aitko, et ürrikesse aia pärrast
teine teist Abraami sülles woikšime terretada.

